

Biciklistička ruta „Europske Amazone“

Najveće prirodno riječno područje srednje Europe na potezu od Alpi do Panonske nizine.

EURONATUR

REVITAL

Shutterstock

G. Šafárek

Koncept provedbe

Shutterstock

Sadržaj

1. Opće informacije	4
2. Priča	8
3. Potraga za stazom	12
4. Vizualni identitet	30
5. Koncept vrednovanja	36
6. Sljedeći koraci	38

Impressum

Urednik:

WWF Austria
Ottakringer Straße 114 - 116, A-1160 Vienna
wwf@wwf.at
Projektni koordinator: Arno Mohl

Lektor:

EuroNatur - Stiftung Europäisches Naturerbe
Konstanzer Straße 22, D-78315 Radolfzell
www.euronatur.org

REVITAL Integrative Naturraumplanung GmbH
Nußdorf 71, A-9990 Nußdorf-Debant
www.revital-ib.at

Projektni tim (abecednim redom):

Christian Anfang
Klara Kerpely
Ivana Korn Varga
Mario Lumasegger
Vesna Maksimovic
Klaus Michor
Arno Mohl
Günter Mussnig
Andreas Nemmert
Michaela Reichard
Alexandra Rieger
Branka Španiček
Theresa Schiller
Marian Unterlercher

Prijevod:

Ivana Korn Varga, Branka Španiček i Martina Šubašić

Kolovoz 2016.

Ovaj projekt je finansijski podržan od strane MAVA Foundation i Asamer Baustoffe AG.

G. Sajarek

Predgovor

Dragi čitatelji, dragi biciklistički entuzijasti,

Mura, Drava i Dunav, zajedno sa svojim poplavnim nizinama jedan su od najvažnijih i najljepših riječnih područja na našem kontinentu. „Europska Amazona“, duga 700 kilometara, povezuje Austriju, Sloveniju, Hrvatsku, Mađarsku i Srbiju. Posjetitelji će uskoro imati priliku doživjeti ovu fascinantnu regiju sa svojom raznolikom prirodom, kulturom i povijesti, a ja Vam sa zadovoljstvom predstavljam koncept biciklističke rute „Europske Amazone“.

Prvi put sam posjetio donji tok Drave, koja vijuga kao „tekuća granica“ između Mađarske i Hrvatske, još davne 1992.. U to vrijeme, ovaj krajolik je bio međunarodno nepoznat. Drava me odmah začarala ljestvom svojih brojnih šljunčanih obala, sanjivih rukavaca, prekrasnih nizinskih šuma i svojim jedinstvenim divljim svojstvima.

Nakon četvrt stoljeća, zaštitari prirode su se izborili da se ova jedinstvena europska prirodna baština sačuva za buduće generacije kao najveće europsko riječno zaštićeno područje i kao prvi svjetski prekogranični rezervat biosfere kroz pet zemalja.

Rezervati biosfere su regionalni uzorci u kojima očuvanje prirode ide ruku pod ruku s održivim regionalnim razvojem za dobrobit lokalnog stanovništva. WWF i Euro-Natur su u suradnji sa međunarodnim turističkim stručnjacima, stručnjacima za biciklističke rute i lokalnim partnerima razvili biciklističku rutu „Europske Amazone“. Ovaj sveobuhvatni trend cilja ka tome da ujedini postojeće biciklističke inicijative u regiji te stvara ekonomsku dobrobit za lokalno stanovništvo i na taj način poveća prihvatanje rezervata biosfere.

Put, ukupno dug oko 1000 km, počinje na rijeci Muri u općini Mureck (Austrija) te se nastavlja Dravom i na kraju dovodi do zapanjujućih vlažnih staništa Dunava na graničnom trokutu Hrvatske, Mađarske i Srbije.

Želio bih zahvaliti svima koji su doprinjeli uspješnom razvoju ovog koncepta i radujem se dalnjem putu zajedničkog provođenja ove pionirske inicijative.

Arno Mohl, WWF

1. Opće informacije

Uvod

Kao poticaj regionalnom gospodarstvu Prekograničnog rezervata biosfrere „Mura-Drava-Dunav“ (PRB MDD), također zvanog „Europska Amazona“ (EA) podržati će se uspostavljanje održivog turizma. Rezervat pokriva površinu od oko 1 mil. ha i povezuje 700 km rijeka Mure, Drave i Dunava preko pet zemalja (Austrija, Slovenija, Hrvatska, Mađarska i Srbija). Cilj je ojačati vezu lokalnog stanovništva s rezervatom te im omogućiti ekonomsku korist od istog.

Cilj

Kako bi se potaknuo daljni socio-ekonomski razvoj rezervata biosfere WWF je, u suradnji s EURONATUR-om, odlučio potaknuti uspostavljanje prekogranične biciklističke rute. Jedinstveni trend biciklističke rute „Europske Amazone“ te sama ruta stvarana je na već postojećim rutama u regiji. Od samog početka uključeni su lokalni dionici i projekt će biti baza za oživljavanje rute kroz buduće EU projekte.

Projektno područje

Biciklistička ruta će se razvijati na području planiranog UNESCO Prekograničnog rezervata biosfere „Mura-Drava-Dunav“ između Austrije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Srbije. PRB MDD uključuje skupinu od 12 velikih zaštićenih područja preko 5 zemalja.

Jedinstvenost rute:

Biciklistička ruta „Europske Amazone“ nalazi se u:

- > **najvećem rječnom zaštićenom području u Europi (700 km, 1 mil. hektara)**
- > **prvom svjetskom penta-lateralnom rezervatu biosfere kroz zemlje s različitim kulturama, nacijama i kuhinjama**

Uključenost dionika

Kako bi se osigurala suradnja i uključenost svih važnih dionika iz pet zemalja (npr. turističke organizacije, agencije za regionalni razvoj, zaštićena područja, nevladine organizacije itd.) u razvoj koncepta, osnovala se međunarodna radna grupa. U sklopu tri radionice, dionici su nazočili ali i doprinosili procesu planiranja, počevši s razmjenom ideja pa sve do razvoja koncepta biciklističke staze. Dionici su također pomogli definirati opće uvjete za planiranje biciklističkih staza u raznim zemljama. Namjera ovog pristupa je stvoriti grupu dionika koja će održavati biciklističku stazu "Europska Amazone" nakon što se ona uspostavi.

Koncept provedbe

WWF je 2015. godine u suradnji s EuroNaturom zadužio REVITAL Integrative Environmental Planning GmbH da razvije koncept moguće biciklističke staze. Ključne točke projekta biciklističke staze, koji se provodio neovisno o nacionalnim granicama i interesima, prikazane su u sadašnjem konceptu provedbe. Koncept uključuje sve potrebne korake provedbe, planiranje troškova te biciklističku rutu odgovarajućeg razmjera.

Za daljnje informacije o „Europskoj Amazoni“ posjetite:
www.amazon-of-europe.com

Kontakti:

WWF Austria
Arno Mohl
Ottakringer Straße 114-116
A-1160 Vienna
Tel.: +43 676 83488 300
Email: arno.mohl@wwf.at

EuroNatur
Theresa Schiller
Konstanzer Str. 22
D-78315 Radolfzell
Tel: +49 7732 - 92 72 - 0
Email: theresa.schiller@uronatur.org

REVITAL GmbH
Andreas Nemert
Nußdorf 71
A-9990 Nußdorf-Debant
Tel.: +43 4852 67499-0
Email: a.nemert@revital-ib.at

Revital

WWF / A. Mohl

K. Dapra

▲ Međunarodna radionica dionika: 15.10.2015. u Koprivnici (lijevo), 11.02.2016. u Velikoj Polani (gore desno), 07.06.2016. u Somboru (dolje desno) | 7

2. Priča

Brend

Uspješan razvoj brenda za turističke proizvode na otvorenom kombinira kvalitetu, ljepotu i funkcionalnost krajolika s željama ljudi koji žele odmor.

Želje mogu biti (i uglavnom jesu) vrlo raznolike. No, upravo na temelju želja turisti odlučuju koju destinaciju će odabrati za odmor. Dok je za neke ljudi pojam savršenog odmora osvajanje najviših vrhova planina, drugi pak više uživaju u odlasku u kupovinu, istraživanju lokalne kulture, noćnim izlascima ili stjecajući bolju kondiciju u nekom od sportova. Neki pak najviše vole otkrivati nova mjesta ili mikrolokacije određenog područja u kojem se nalaze. Upravo je potonja skupina ona kojoj će biciklistička ruta „Europska Amazone“ biti najatraktivnija.

Alpski krajolik uglavnom je već prepoznat, pa tako i poznat turistima srednje Europe, no Panonska nizina, kojom dominiraju velike rijeke, još uvijek krije mnogo nepoznatih blaga koja iako su praktički „u susjedstvu“, tek čekaju da budu otkrivena.

Što brend nudi

Kombinacija uglavnom riječnih krajolika Panonske nizine i čežnje za odmorom mnogih iz srednje Europe koji žele istraživati nova i nepoznata mjesta, rezultirala je sljedećom emocionalnom porukom za biciklističku rutu „Europska Amazone“:

(Vidi stranice 10-11)

▲ Različiti razlozi za putovanja

Shutterstock

G. Sofarek

Shutterstock

G. Sofarek

Shutterstock

M. Romulic

Brend, obećanje brenda i osjećajna poruka

„Amazon of Europe“ Bike Trail

Von den Alpen in die Weite Pannoniens - entlang des größten naturnahen Flusssystems Mitteleuropas.

Unterwegs im größten Biosphärenpark Europas entlang von Mur, Drau und Donau. Landschaft, Kulturen und Kulinarik sind außergewöhnlich vielfältig und geprägt von den 5 Staaten, die der Radweg durchquert.
Hier liegen attraktive historische Städte inmitten herrlicher Kultur- und Flusslandschaften. Entdecke die außergewöhnliche biologische Vielfalt im größten naturnahen Flusssystem Mitteleuropas. Natur beobachten, sich im Fluss abkühlen, easy biking - einfach dem Kreislauf des Wassers folgen. Den Alltag vergessen, Wandel und Erneuerung zulassen, die uralte Kraft der Flüsse spüren.“

„Amazon of Europe“ Bike Trail

Na poti v največjem rezervatu biosfere v Evropi, ki je predlagan vzdolž Mure, Drave in Donave.

Raznolikost pokrajin, kultur in kulinarike je značilnost 5 držav, skozi katere bo potekala kolesarska pot. Ob poti so privlačna zgodovinska mesta, ki so umeščena v čudovite pokrajine.
Odkrijte izredno biotsko raznovrstnost v najdaljšem naravnem rečnem sistemu v Srednji Evropi. Opazujte naravo, ohladite se v reki - le sledite vodnemu krogu. Pozabite na življenje iz dneva v dan. Dovolite spremembo in obnovo.
Občutite starodavno moč rek.

Biciklistička ruta „Europske Amazone“

Provozaj se najvećim Rezervatom biosfere u Evropi koji je predložen duž Mure, Drave i Dunava.

Raznolikost krajolika, kultura i kuhinje karakterizira 5 zemalja duž kojih biciklistička staza prolazi. Uz stazu postoje atraktivni povijesni gradovi smješteni u prekrasnom kulturnom i riječnom krajoliku. Otkrij izuzetnu biološku raznolikost najdužeg riječnog sustava u Srednjoj Europi. Promatraj prirodu, ohladite se u rijeci - samo slijedi ciklus vode. Zaboravi svakodnevnicu. Prepusti se promjeni i obnovi.

Osjeti drevnu moč rijeka.

„Amazon of Europe“ Bike Trail

Járja be Európa legnagyobb, a Mura, Dráva és Duna folyók mentén létrejövő bioszféra rezervátumát.

Lenyűgöző a táj a kultúra és a gasztronómia sokfélesége az öt országot érintő kerékpáruton.

Érdekes történelmi városok és kulturális kincsek várják a folyók mentén, a gyönyörű, vidéki tájban.

Fedezze fel a rendkívül gazdag élővilágot Közép-Európa legnagyobb, természetes folyók alkotta ártéri rendszerében.

Lesse meg a természetet, hűsöljön a folyók vizében – kövesse a víz körforgását.

Feleddje el a hétköznapok fáradalmait. Engedjen a felfrissítő élményeknek.

Érezze a folyók ősi erejét.

„Amazon of Europe“ Bike Trail

Provozajte se najvećim Rezervatom biosfere u Evropi, predloženog duž reka Dunav, Drava i Mura.

Raznovrsnost predela, kulturnog nasleđa i kuhanje karakterisana je uticajima 5 zemalja kroz koje prolazi biciklistička ruta.

Duž rute postoje atraktivni istorijski gradovi smešteni u prekrasnim kulturnim i rečnim predelima.

Otkrijte izuzetnu biološku raznovrsnost u najvećem prirodnom rečnom sistemu u Centralnoj Evropi. Posmatrajte prirodu, rashladite se u reci – samo pratite ciklus vode. Zaboravite na svakodnevnicu. Prepustite se promeni i obnovi.

Osetite drevnu moć reka.

„Amazon of Europe“ Bike Trail

From the Alps to the Pannonian Plain along the largest natural river system in Central Europe

Out and about in the largest biosphere reserve in Europe, travelling along the Mura, Drava and Danube.

The variety of landscapes, cultures and cuisines are characterised by the 5 countries the bike trail runs through. Along the trail, there are attractive historical towns set in beautiful cultural and riverine landscapes.

Discover the extraordinary biodiversity in the longest natural river system in Central Europe.

Observe nature, cool off in the river - just follow the water cycle. Forget about day-to-day life. Allow change and renewal.

Feel the ancient power of the rivers.

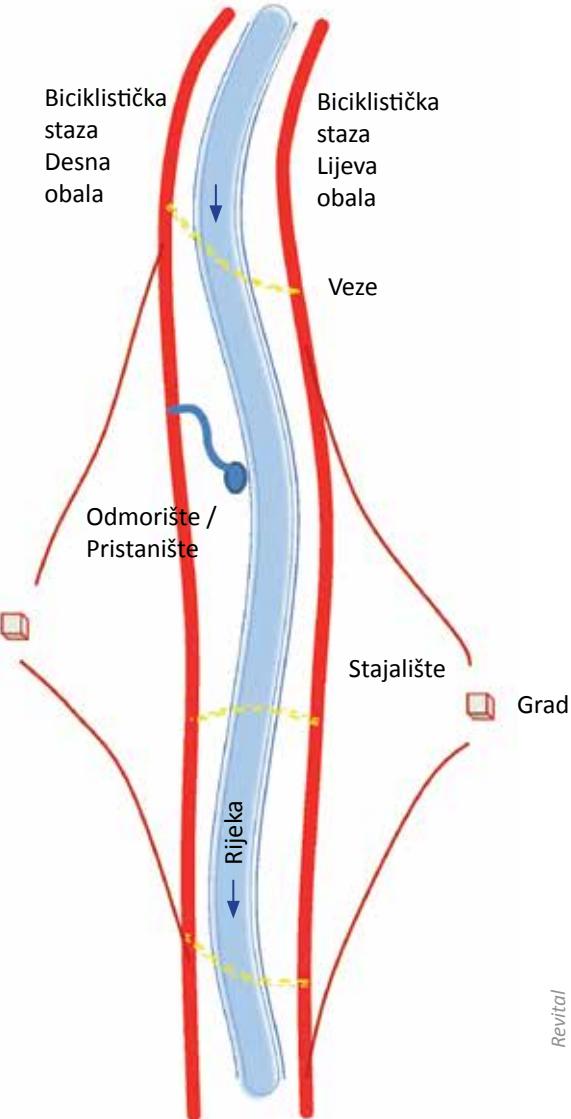

3. Istraživanje biciklističke rute

Principi planiranja

Određivanje rute biciklističke staze "Europska Amazone" slijedi točne smjernice:

- > **Opći zahtjevi:** Biciklistička ruta "Europske Amazone" spaja pet zemalja: Austriju, Sloveniju, Hrvatsku, Srbiju i Mađarsku. Ruta vodi duž tri velike nizinske rijeke: Muru, Dravu i Dunav od Alpa do Panonske nizine. Ruta nudi vrhunsko iskustvo boravka u prirodi u kombinaciji s kulturnim sadržajima i postojećom turističkom infrastrukturom.
- > **Ruta s obje strane rijeke:** Biciklistička ruta "Europska Amazone" cijelim putem se prostire na obje stane rijeke. Razne rute povezane su mostovima, dok moguće zaobilaznice pružaju mnoge pejzažne i kulturne zanimljivosti.
- > **Svaka dionica rute** vodi određenom stazom, kojom se može prolaziti u oba smjera. Sve dionice mogu se koristiti samostalno ili u kombinaciji s drugim dionicama.
- > **Kondicijski zahtjevi:** ugodna vožnja je prioritet duž cijele biciklističke rute "Europske Amazone". Dužina dionica varira od 60 do 140 kilometara s maksimalnim trajanjem putovanja od 6 sati. Također, svaka dionica ima najmanje dva mesta za odmor.
- > **Kvaliteta biciklističkih puteva:** biciklistička ruta "Europske Amazone" koristi već postojeće biciklističke puteve koji su širi od dva metra, kako bi se izbjegle bilo kakve opasne lokacije.

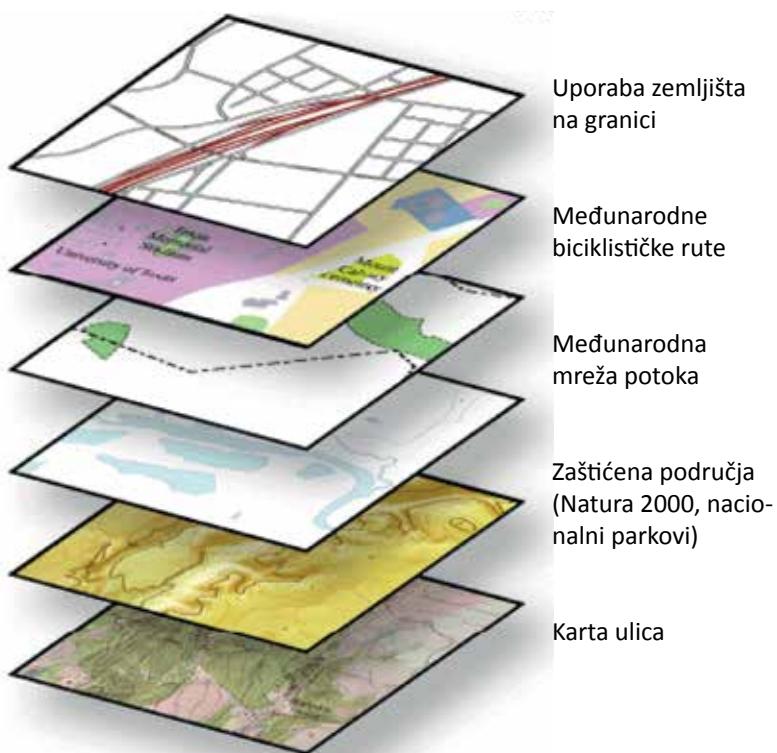

Revital

- > **Ukupna dužina biciklističke rute "Europske Amazone"** je 1822 km (obje strane rijeke)
- > **Biciklistička ruta "Europske Amazone" razvija se na već postojećim stazama,** ne moraju se graditi nove staze! 43% staza vodi uz postojeće međunarodne biciklističke staze
- > **Prirodne atrakcije:** Biciklistička ruta "Europske Amazone" kombinira atraktivna mjesta i raznolikost pejzaža, dok ruta prolazi tik uz rijeke koliko je to moguće
- > **Izbjegavanje ometanja prirode:** biciklistička ruta "Europske Amazone" nastoji izbjegći vizualne, akustične i mirisne smetnje ekološki osjetljivim područjima
- > **Sadržaji na ruti:** biciklistička ruta "Europske Amazone" nudi pristup rijekama, područja za piknik te objekte za promatranje prirode.

Usmjeravanje

Biciklistička ruta "Europske Amazone" temelji se na geografskoj bazi podataka, koja je prije svega bila analizirana s Geografskim informacijskim sustavom (GIS). Nastali nacrt staze, tada se raspravio sa sudionicima tri međunarodne radionice, koje su održane u listopadu 2015., te u veljači i lipnju 2016. godine, tako da preliminarni put može biti specificiran. Ovaj preliminarni put služi kao prva smjernica; točan put će se definirati u okviru procesa provedbe, koji će ponovno uključiti regionalne dionike.

▲ GIS-podatci stvaraju bazu za definiciju biciklističke rute

1. Dionica: Mureck – Mursko Središće

Početak:

Mureck

Stajalište:

Bad Radkersburg
Ljutomer
Velika Polana
Lendava

Kraj:

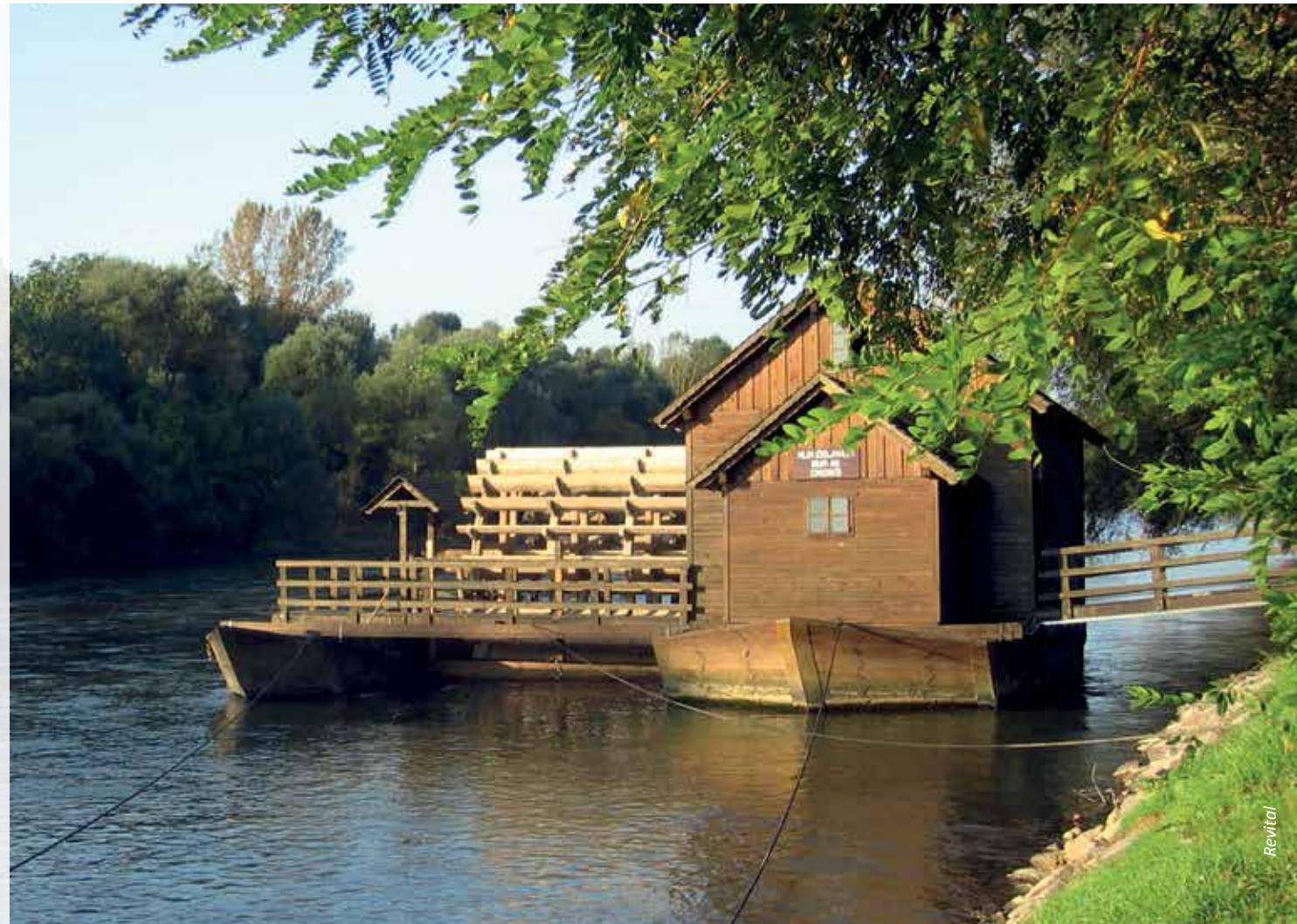
Mursko Središće

Duljina:

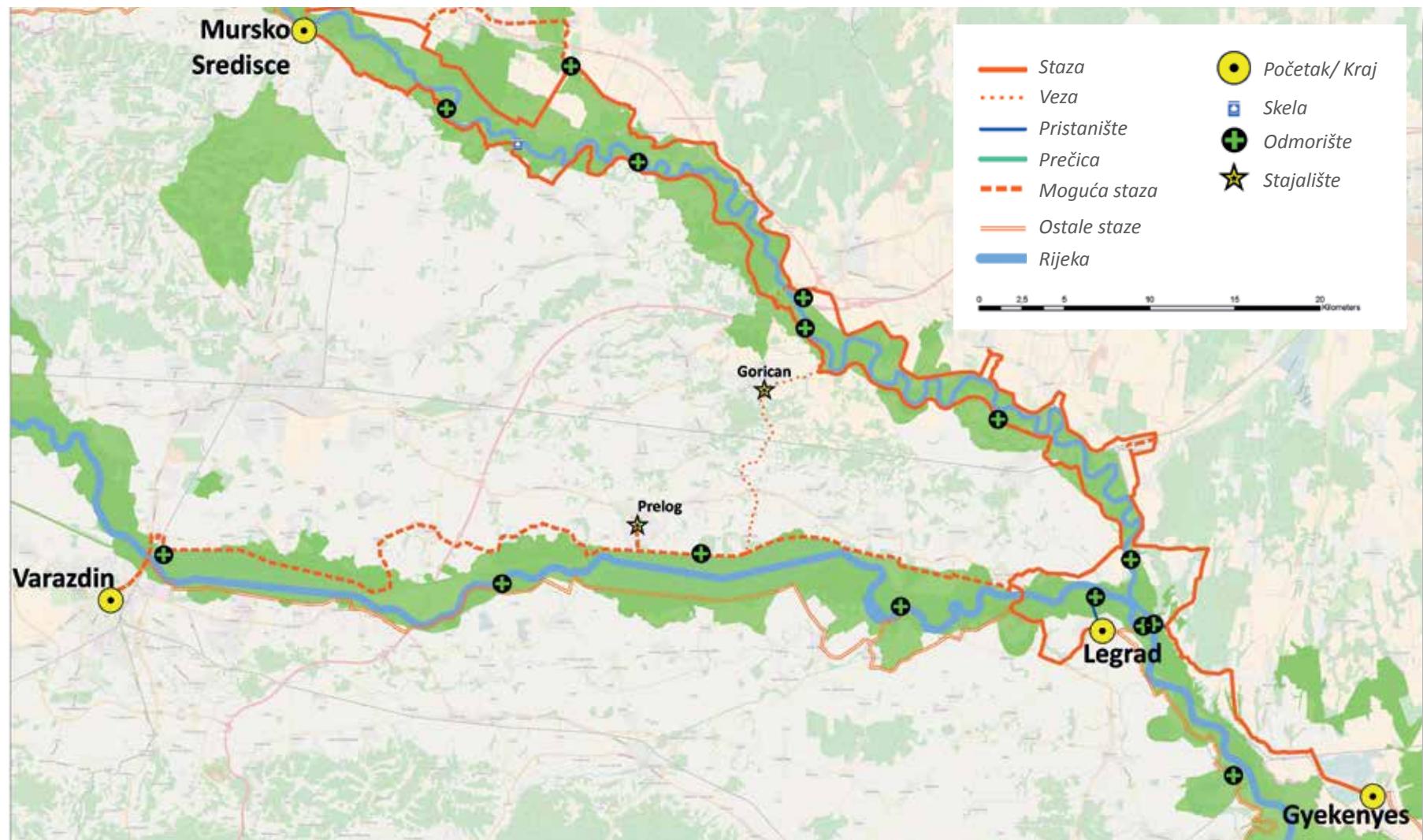
96 km (desna strana)
117 km (lijeva strana)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 7 predloženih odmorišta
- > Područja Natura 2000
- > Velike poplavne šume
- > Područja obnove rijeke
- > Info centar Biomura
- > Europsko selo roda
- > Promatračnica
- > Staza u prirodi Mura
- > 3 mlinice i skele
- > Millerov edukacijski put
- > 4 termalna izvora
- > Povijesni grad Bad Radkersburg
- > Biskupska crkva Sv. Martin
- > Etno kolekcija obitelji Trstenjak
- > Crkva Svete Marije i crkva Svetog Ladislava
- > Memorijalna kuća rudara

2. Dionica: Mursko Središće - Varaždin / Legrad / Gyékényes

Početak:

Mursko Središće

Stajalište:

Goričan

Prelog

Varaždin

Kraj:

Varaždin / Legrad / Gyékényes

Duljina:

95 km (Mursko Središće - Legrad)

162 km (Mursko Središće - Varaždin)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 10 predloženih odmorišta
- > Regionalni park "Mura-Drava"
- > Posebni zoološki rezervat Veliki Pažut
- > Ušće Mure u Dravu (Halászcsárda)
- > Panonsko sivo govoedo
- > Bunkeri hladnog rata
- > Škola o vodama u blizini Legrada (u izvedbi)
- > Poučna staza Murščak
- > Seosko gostoprimstvo Muškatljin
- > Povijesni grad i dvorac Varaždin
- > Memorijalni obelisk Nikole Zrinskog
- > Lokalna etnografska zbirka čipke
- > Crkve:Sv. Jakov, Sv. Vid, Crkva sedam žalosti blažene djevice Marije i Svetog Križa

3. Dionica: Varaždin / Legrad - Koprivnica

Početak:

Varaždin / Legrad

Stajalište:

Varaždin

Kraj:

Koprivnica

Duljina:

48 km (Legrad - Koprivnica)

117 km (Varaždin - Koprivnica)

Prirudne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 5 predloženih odmorišta
- > Regionalni park Mura -Drava
- > Poseban zoološki rezervat Veliki Pažut
- > Krajobraz prekrasne rijeke Drave
- > Ušće Mure u Dravu (Halászcsárda)
- > Promatranje ptica (mala čigra)
- > Najveća kolonija bregunica
- > Avanturistički park/festivali
- > Jezero Šoderica (plivanje)
- > Jezero u Gyékényes (pecanje, plivanje)
- > Proslava dana Sv. Mihaela
- > Župna crkva Sv. Nikole
- > Franjevački samostan / Sv. Antun
- > Židovska sinagoga
- > Pravoslavna crkva Svetog Trojstva
- > Kapelica Svete Marije
- > Muzej hrane „Podravka“
- > Spomenik biciklizma na glavnom trgu
- > Muzej grada Koprivnice

4. Dionica: Koprivnica – Barcs

Početak:

Koprivnica / Gyékényes

Stajalište:

Kapela Dvor

Kraj:

Barcs

Duljina:

125 km (desna strana)

106 km (lijeva strana)

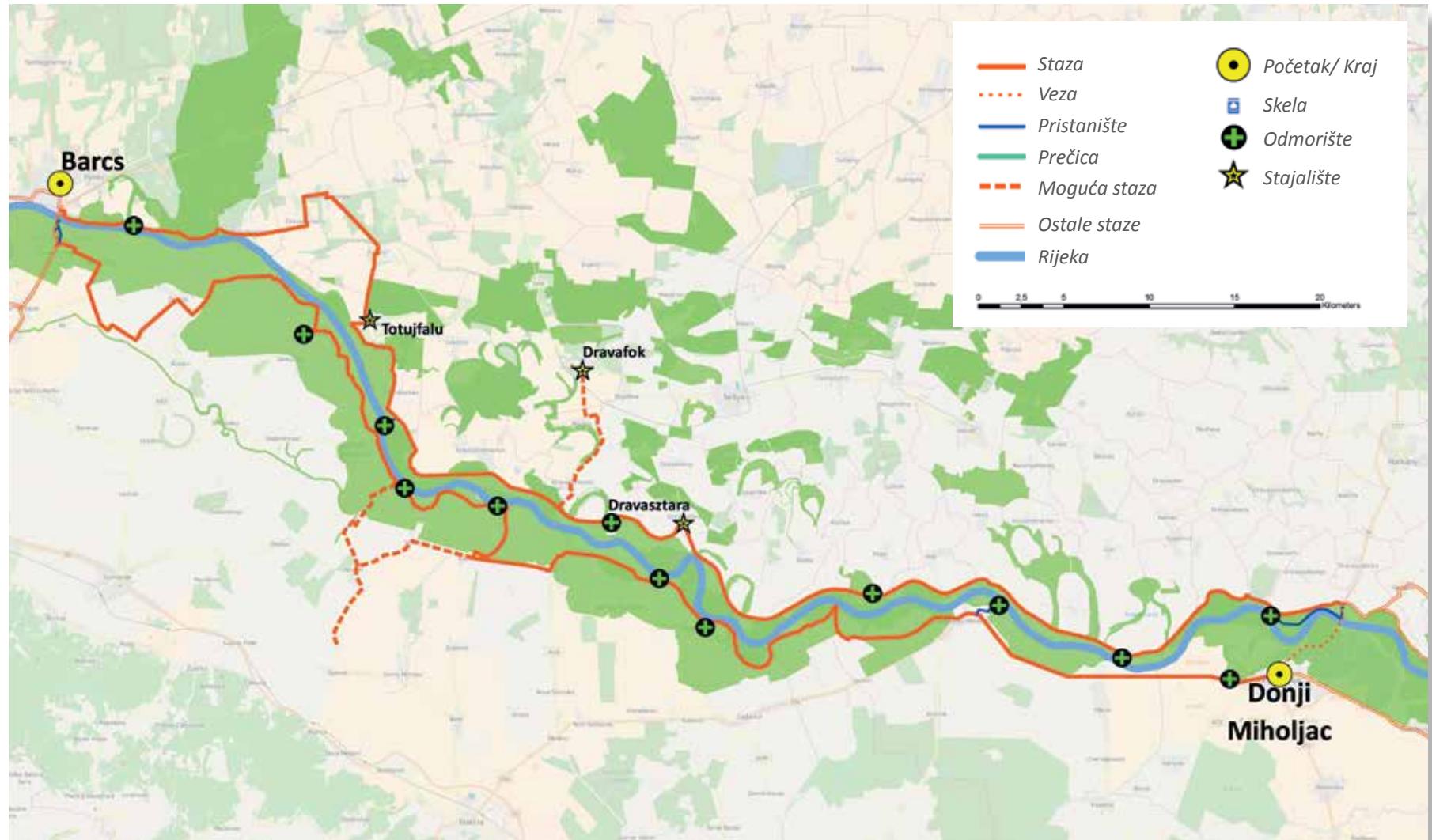
Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 9 predloženih odmorišta
- > Regionalni park Mura-Drava
- > Centar Nacionalnog parka Dunav-Drava
- > Područja s pogledom na Dravu
- > Promatranje ptica (pčelarica)
- > Kulturni krajobraz Molve
- > Zaštićeno područje Čambina
- > Ješkovo (Mrvljaja Drave)
- > Šume hrasta lužnjaka Repaš
- > Traditionalno pašarenje
- > LIFE projekt „Stara Drava“
- > Plivanje u jezeru
- > Granica stara 1000 godina
- > Riječna skela
- > Crkva u Molvama (Hodočašće)
- > Umjetnički muzej
- > Galerija kipara Ivana Sabolica
- > Galerija naivne umjetnosti
- > Galerija Josipa Generalića
- > Privatna galerija naive Vecenaj

G. Sajarek

5. Dionica: Barcs – Donji Miholjac

Početak:

Barcs

Stajalište:

Tótújfalu

Dravafok

Dravasztara

Kraj:

Donji Miholjac

Duljina:

116 km (desna strana)

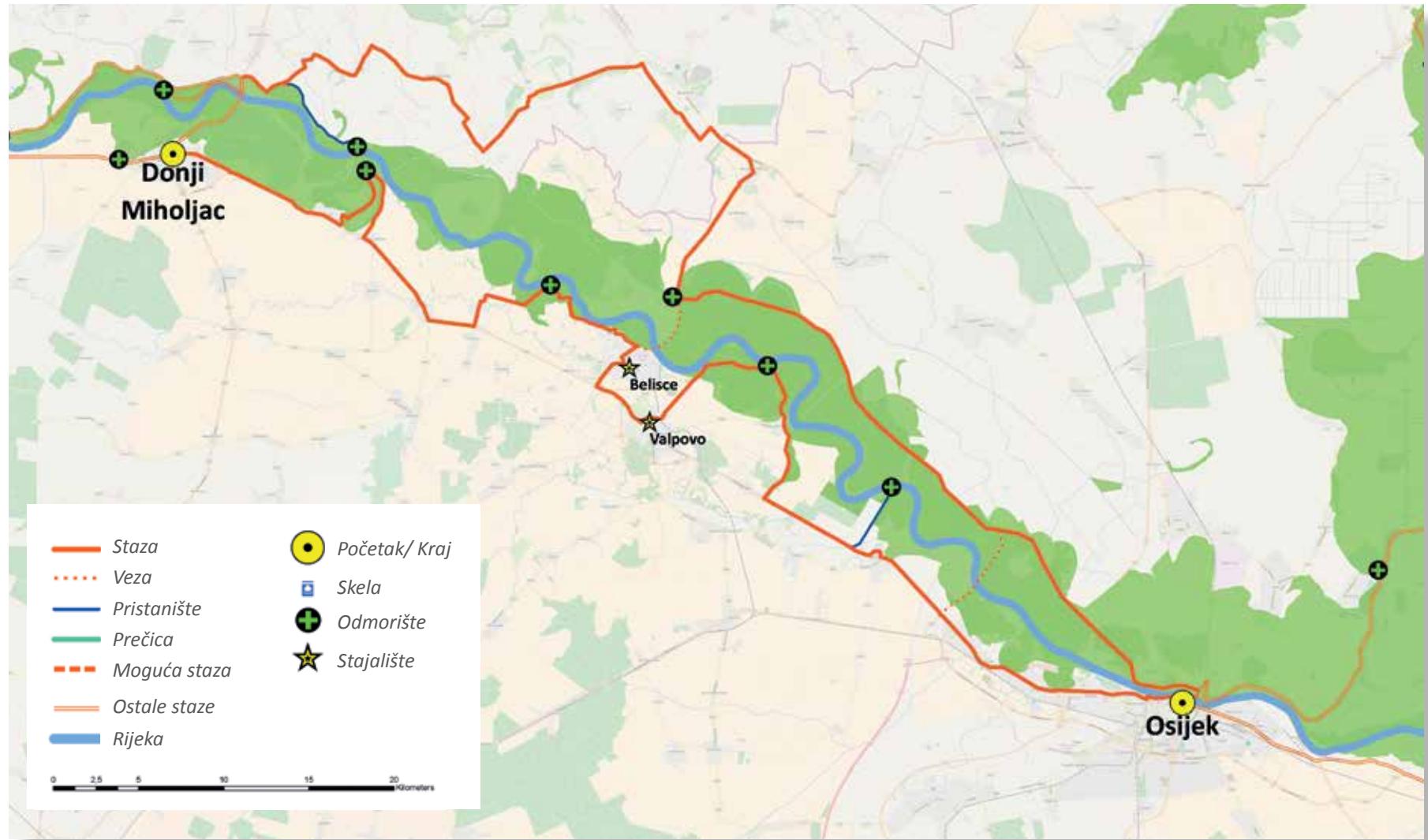
114 km (lijeva strana)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 13 predloženih odmorišta
- > Regionalni park Mura-Drava
- > Nacionalni park Dunav-Drava
- > Promatranje ptica
- > Značajni krajobraz Donji Miholjac – park oko dvorca
- > Ribnjaci u Donjem Miholjcu
- > Mrtvaje na Dravi
- > Pješčane dine
- > Otok na Dravi
- > Promatračnica hladnog rata
- > Ekoturistički centar za posjetitelje Drava
- > Crkva Sv. Mihaela
- > Dvorac Prandau
- > Dvorac Mailath

6. Dionica: Donji Miholjac - Osijek

Početak:

Donji Miholjac

Stajalište:

Belišće
Valpovo

Kraj:

Osijek

Duljina:

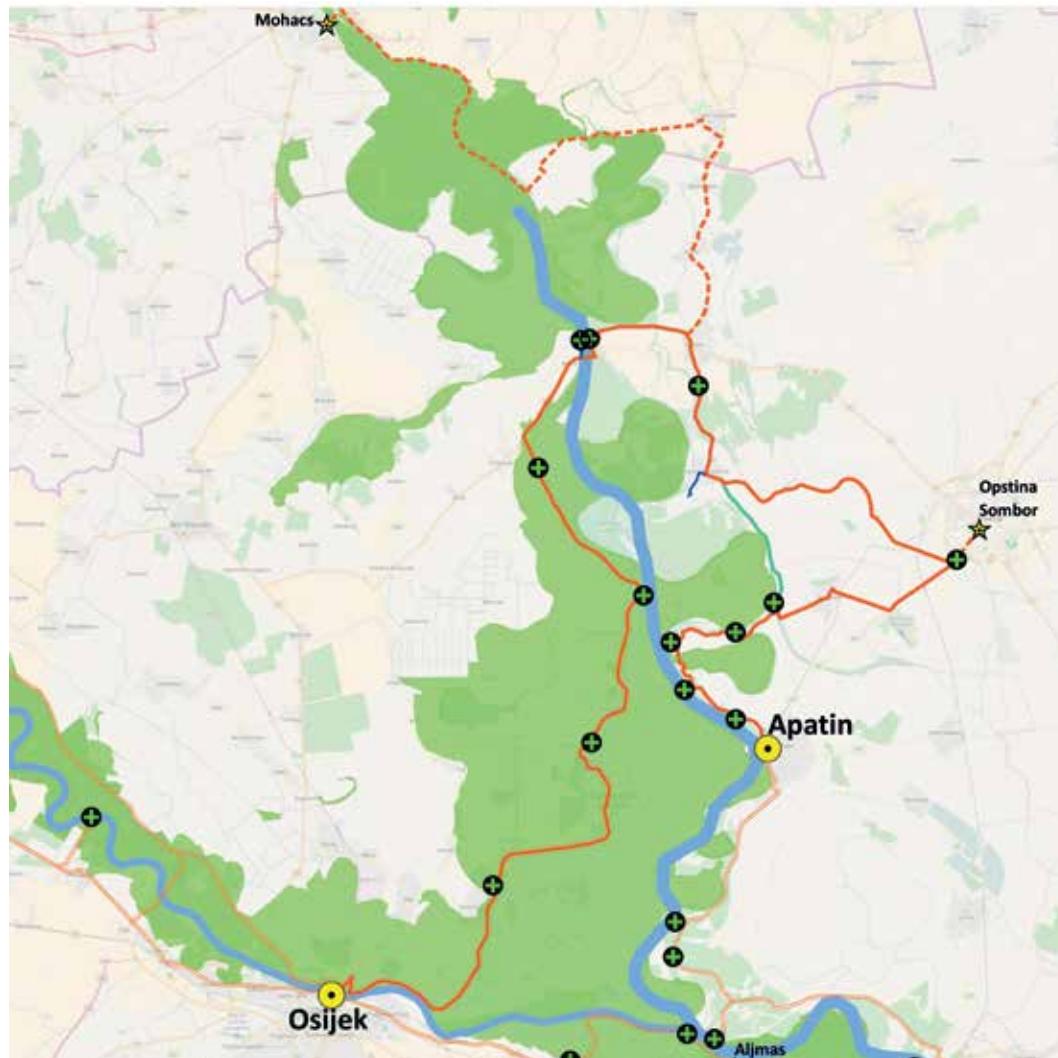
99 km (desna strana)
93 km (lijeva strana)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 6 predloženih odmorišta
- > Regionalni park Mura-Drava
- > Ornitoloski rezervat Podpanj
- > Promatranje ptica
- > Najveća poplavna šuma Drave
- > Prekrasan riječni krajobraz Drave
- > Značajni krajobraz Donji Miholjac – park oko dvorca
- > Povijesni grad Osijek
- > Spomenik prirode Biljsko groblje
- > Dvorci: palača Gutmann, dvorac Normann ljetnikovac princa Eugena Savojskog, Tvrđa (utvrda)
- > Ljetni festival Valpovo
- > Crkve: Sv. Mihael, Sv. Petar i Katedrala Sv. Pavla
- > Festival ekstremnih biciklističkih sportova – Panonski izazov

7. Dionica: Osijek – Apatin

- Staza
  - Veza
  - Pristanište
  - Prečica
  - Moguća staza
  - Ostale staze
  - Rijeka
- Početak/ Kraj
  - Skela
  - Odmorište
  - ★ Stajalište

0 2,5 5 10 15 20 Kilometers

Početak:

Osijek

Stajalište:

Mohács, Opština Sombor

Kraj:

Apatin

Duljina:

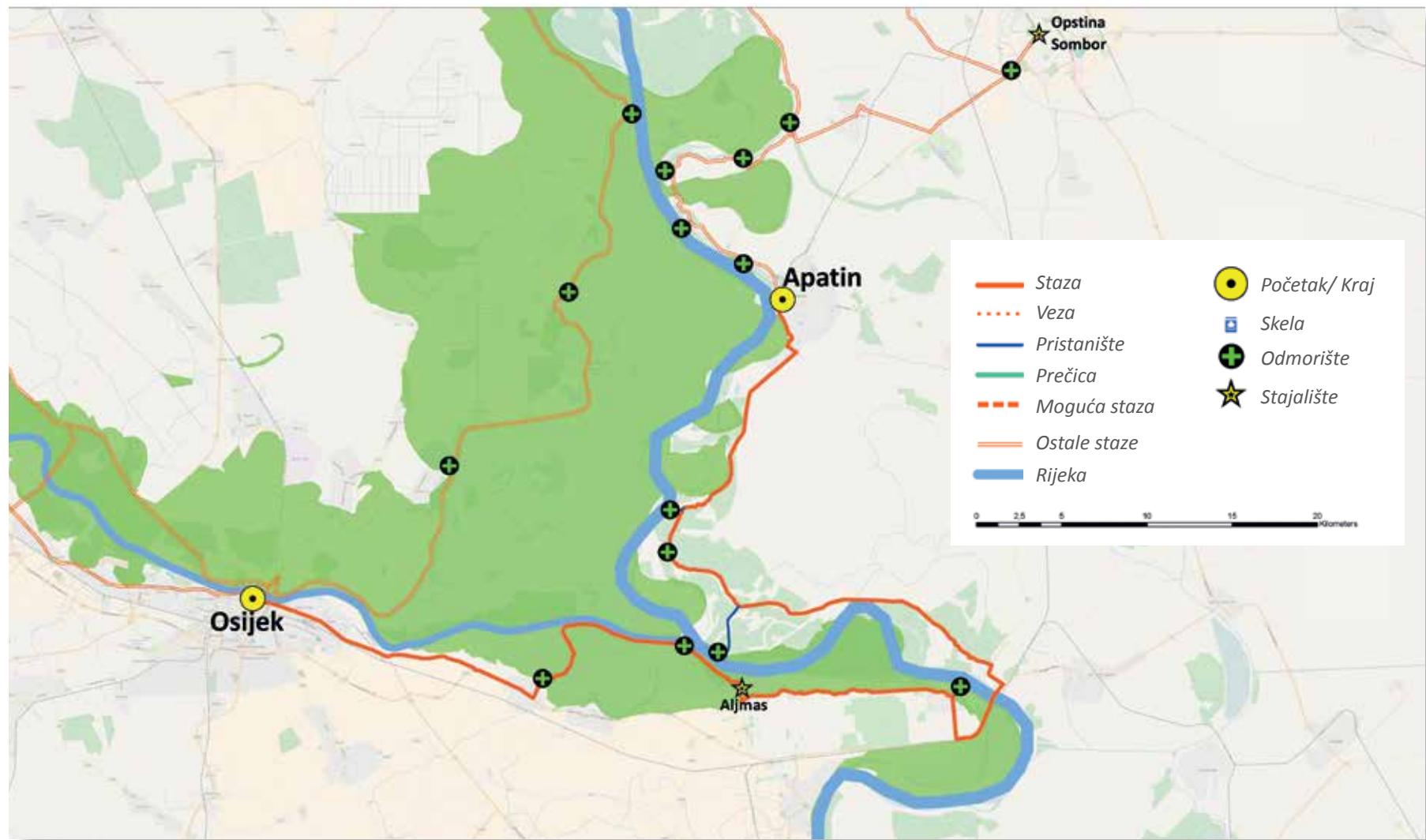
227 km (ukupno)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 12 predloženih odmorišta
- > Park prirode Kopački rit i Nacionalni park Dunav-Drava
- > Vožnje brodom, ribnjaci Podunavlje
- > Tradicionalni fiš paprikaš
- > Pašnjaci panonskog sivog goveda
- > Staro ribarsko selo Kopacevo
- > Promatranje ptica (čaplje, orlovi, veliki vranci)
- > Mjesto za promatranje Dunava
- > Mohács: Skela & Stari grad
- > Etno selo Karanac
- > Eko centar Zlatna Greda
- > Vinski podrumi Baranja
- > Jezero Djola
- > Toplice Bezdan
- > Kuća šokca/Muzej
- > Etno kolekcija Kolar - Biseri Baranje
- > Dvorci: Tikveš, Kneževo
- > Memorijalni kompleks Batinska bitka
- > Kanali arhitekta Eiffela
- > Stari grad Sombor
- > Ribarska kuća Lavač

8. Dionica: Apatin – Osijek

Početak:

Apatin

Stajalište:

Aljmaš

Kraj:

Osijek

Duljina:

104 km (ukupno)

Prirodne i kulturne znamenitosti (odabir):

- > 5 predloženih odmorišta
- > Prekrasan krajobraz rijeke Dunav
- > Specijalni rezervat prirode Gornje Podunavlje
- > Obnovljeno vlažno stanište na području Strbca
- > Ušće Drave u Dunav
- > Šumarski muzej
- > Planinarska staza Liska
- > Barokno središte grada i dvorac Eltz
- > Pivovara Apatin
- > Muzej Vučedolske culture, Iločki podrumi
- > Muzej/Dvorac Odescalchi
- > Svetište Dame od izbjeglica
- > Muzej njemačke kulture
- > Njemačka gradska kuća obitelji Maleš
- > Katolička crkva s crnom Djesticom Marijom
- > Pravoslavna crkva Svetih apostola
- > Sinagoga

4. Vizualni identitet

Razvoj i upotreba cjelovitog vizualnog identiteta jača vizualni identitet i prepoznavljivost biciklističke rute “Europska Amazone” preko granica i kultura.

Glavne karakteristike cjelovitog vizualnog identiteta biciklističke rute “Europska Amazone” vidljive su u sljedećim elementima:

Logo “Europske Amazone”

Tri rijeke unutar zaštićenog područja, Mura, Drava i Dunav, integrirane su u tekstualni dio loga kao “titlovi”. Suptilni valovi teku kroz logo, dijeleći ga u tri dijela i stvarajući izgled zastave.

Boje

Glavne boje loga “Europske Amazone” su dvije nijanse zelene boje. Zelena boja simbolizira obilje i vitalnost, karakteristike riječnog krajolika Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav. Nijanse zelene boje se nadalje odnose na ekološku pozadinu biciklističke rute, u kontekst zaštićenog područja. Prirodna paleta boja dodatno omogućava skladno i diskretno postavljanje putokaza na ovom području.

▲ Logo “Europske Amazone”

C 70 M 20 Y 40 K 25

C 45 M 0 Y 75 K 0

| Cjelovit vizualni identitet

▲ Logo biciklističke rute "Europska Amazone"
(prijedlozi)

Logo biciklističke rute "Europska Amazone"

Biciklistička ruta "Europske Amazone" zahtijeva logo koji je usko povezan s "Europskom Amazonom", a osim toga omogućuje i jednostavne nadopune i fleksibilnu primjenu.

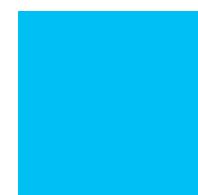
Kako bi se to postiglo, novi logo "Europske Amazone" biti će nadopunjena sa prikazom zastave ili bicikla koji će se moći prilagoditi s obzirom na tekst i boje, sukladno potrebi. Na taj način se zadržavaju mogućnosti proširenja loga, njegova fleksibilnost i prepoznatljivost.

▲ Moguće verzije loga

C 20 M100 Y100 K 0

C 70 M 0 Y 0 K 0

C 0 M 35 Y 90 K 0

Sustav označavanja rute / postavljanje putokaza

Jedinstveni sustav označavanja rute primijeniti će se duž cijele biciklističke rute „Europske Amazone“. Dostupni su sljedeći načini postavljanja putokaza:

- > Korištenje **oznaka** na postojećim putokazima
- > Izrada **novih putokaza**: mogu biti postavljeni na novim postoljima (koja se moraju izraditi) ili na već postojećim postoljima.

Svi putokazi moraju sadržavati sljedeće temeljne informacije:

Logo (glavni logo ili njegove varijacije u skladu sa cjelovitim vizualnim identitetom)

Smjer

Ime naselja

Udaljenost

▲ Primjer mogućeg označavanja koristeći već postojeće oznake (fotomontaža)

▲ Primjer mogućeg označavanja koristeći novo izrađeni putokaz (fotomontaža)

Objekti za pružanje informacija i odmor

Prepoznatljivi objekti omogućavaju posjetiteljima dobivanje informacija o području te kratak odmor. Usmjeravanje posjetitelja i vizualni identitet biciklističke rute "Europske Amazone" biti će primjenjeni duž svih etapa. Objekti za pružanje informacija duž biciklističke rute "Europske Amazone" oslanjaju se na jasan i modularni dizajn pojednostavljenog izgleda. Osnovni elementi dozvoljavaju postavljanje informativnih elemenata sukladno različitim potrebama.

Primjeri mogućih objekata:

- > Jednostavna **mesta za odmor ili piknik**
- > **Info zidovi**: sadržavaju informacije o ruti ili posebnim mjestima u okolini, a posebice informacije o početku i završetku dionice rute
- > **Natkrivene info točke (otporne na vremenske neprilike)** duž biciklističke rute
- > „**Biciklistička pristaništa**“: stajališta, mesta gdje će posjetitelji imati pristup rijeci

Dizajn površina, kao i odabir dimenzija modula treba biti u skladu sa situacijom na određenom mjestu.

S obzirom na to, potrebno je zadovoljiti osnovne uvjete:

- > Jednostavno održavanje i servisiranje
- > Elementi izrađeni u suradnji s lokalnim/regionalnim proizvođačima
- > Niska cijena proizvodnje (ukoliko je moguće)

Ogledni primjeri mogu se pronaći na sljedećim stranicama.

▲ Mjesto za odmor/piknik duž "Europske Amazone" – temeljni element objekata za pružanje informacija (fotomontaža)

Koncept info zida

Info zid „Europske Amazone“ se sastoji od dva elementa: **poda i zida**. Zid će se koristiti za postavljanje informacija. Podni dio će biti dio biciklističke staze i biciklisti će moći preći preko njega. Info zidovi su koncipirani tako da na njima biciklisti mogu vidjeti početak, kraj i pogled koji će imati.

▲ Info zid „Europske Amazone“ (fotomontaža)

Nacrt koncepta info točke

Info točka biciklističke rute „Europske Amazone“ zauzima malen prostor, otporna je na vremenske uvijete i biciklistima pruža mogućnost informiranja o ostalim info postajama i selima u kojima mogu noćiti

Osnovni dijelovi info točaka:

- > Pod
- > Dva zida
- > Krov
- > Prilagođena klupa
- > Stalak za bicikle

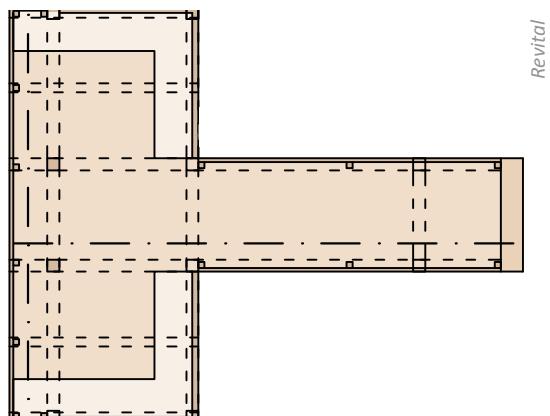
Paneli sa strane se mogu koristiti za postavljanje informacija;
Dvije strane info kutije su otvorene, tj. nema zida.

▲ Info kutija „Europske Amazone“ (nacrt koncepta)

▲ Pristanište za bicikle (fotomontaža)

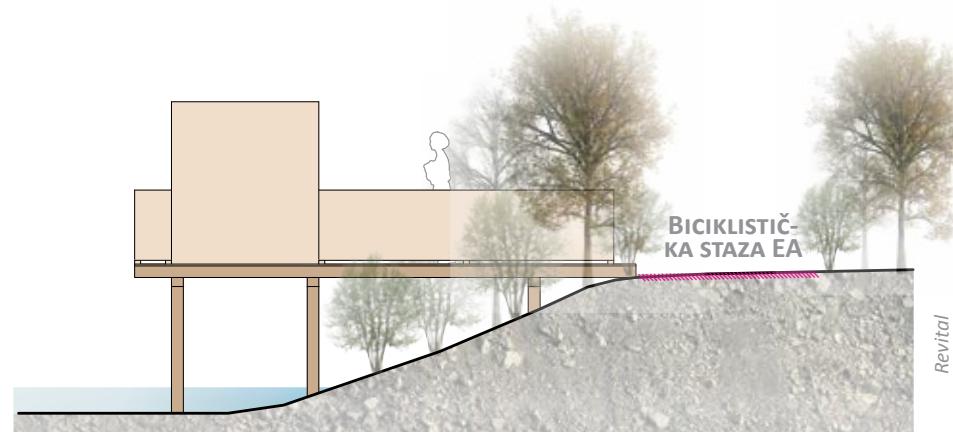
▲ Biciklističko pristanište „Europske Amazone“ (nacrt koncepta)

Nacrt koncepta odmorišta / biciklističko pristanište

Biciklistička pristaništa „Europske Amazone“ se sastoje od dvije info točke koje će biti natkrivene i smještene zrcalno jedna prema drugoj. Biciklistička pristaništa će imati sjedišta u kutu, most koji ih veže s biciklističkom stazom i optionalno stube prema rijeci. Pristaništa za bicikle kombiniraju funkciju pružanja informacije sa promatranjem prirode i direktnim iskustvom rijeke.

Površine info točaka, zidovi sa strane i pozadinski zidovi će imati mogućnost da njihovu površinu u potpunosti prekriva tisak. Platforma će biti usmjerenja prema rijeci i prozori će biti postavljeni kako bi omogućili promatranje poplavnih nizina.

Konstrukcijski detalji i sigurnosne mjere će uvijek biti prilagođene individualno, odgovarajući mogućnostima na lokaciji.

5. Koncept vrednovanja

Pozadina

Jedan od ciljeva biciklističke rute “Europske Amazone” da pomoći održivog turizma postavi zamjetne poticaje za regionalno gospodarstvo kako bi se ostvarila ekomska dobrobit za lokalno stanovništvo i uključena zaštićena poručja (►). Zauzvrat će to povećati poistovjećivanje lokalnog stanovništva s prirodnim rezervatom.

Koncept vrednovanja pokazuje način kako biciklistička ruta može donjeti finansijsku dobrobit lokalnom stanovništvu, zaštićenim područjima i turizmu, osobito fokusirajući se na integraciju zaštićenih područja unutar područja PRB MDD.

Organizacijska struktura

Koncept vrednovanja biciklističke rute “Europske Amazone” predstavlja 3 sloja provedbe, od kojih je za svaki karakteristična druga skupina dionika sa različitim odgovornostima i međuodnosima (►►).

- I. **Začetni sloj** odnosi se na začetnu fazu koncepta vrednovanja prije implemen-tacije. Odgovoran je tim za začetak.
- II. **Upravljački sloj** odnosi se na cijelokupno upravljanje biciklističke rute. Članovi projektnog vijeća (PV) još trebaju biti definirani. Biti će finansijski podržano kroz prihod same biciklističke rute. Točan udio će biti određen na osnovi eko-nomske analize.
- III. **Sloj provedbe** odnosi se na lokalnu i regionalnu provedbu BR EA. Odgovorni dionici su centri za rezerviranje (CR), uprava zaštićenih područja (UZP) i pruža-telji usluga (PU). UZP će prikupljati prihod od CR. Točan udio će trebati odrediti.

▲ Stupovi održivog turizma i njegove koristi

Sloj

Odgovorni dionici & međuodnos

Glavni zadatci

I - Začetak
Začetni tim
EuroNatur, WWF, Revital

 Uspostava i savjetovanje
 Projektno vijeće

- > Razrada koncepta vrednovanja biciklističke rute EA
- > Određivanje glavnih elemenata za obvezujuću okvirnu matricu
- > Uspostavljanje i savjetovanje projektnog vijeća
- > Određivanje mogućih partnera Centra za rezerviranje

II - Upravljanje
Projektno vijeće (PV)
*Međunarodni konzorcij
svih 5 PRB MDD zemalja*

 Odabir,
 koordinacija
 & kontrola

Financije

 Savjetovan-
 je &
 koordinacija

- > Cjelokupna provedba
- > Određivanje i razrada principa, pravila i smjernica
- > Odabir i ugovaranje centara za rezerviranje (natječaj za ponude)
- > Uspostavljanje obvezujuće nadzorne matrice
- > Ispravak koncepta biciklističke rute EA i koncepta vrednovanja
- > Savjetovanje & suradnja s upravama zaštićenih područja

III - Provedba
Centri za rezerviranje (CR)
Uprava zaštićenih područja (UZP)

- Centri za rezerviranje
- > su ugovorni partner pružatelja usluga
  - > ostvaruju prihod kroz prodaju proizvoda biciklističke rute EA
  - > dijelove biciklističke rute EA s PU i UZP
  - > promatraju slaganje s standardima EA

Pružatelji usluga

Pružatelji smještaja

Usluge (njam, popravak)

 Prijevozne usluge
 (prijevoz na kratke relacije)

Vodiči

Euronatur
Centri za rezerviranje

- > informacija i upravljanje rezervacijama
- > razvoj proizvoda
- > ugovaranje pružatelja usluga
- > promocija i prodaja turističkih proizvoda
- > B2B prodaja
- > regionalna odgovornost za provedbu i održavanje

Uprava zaštićenih područja:

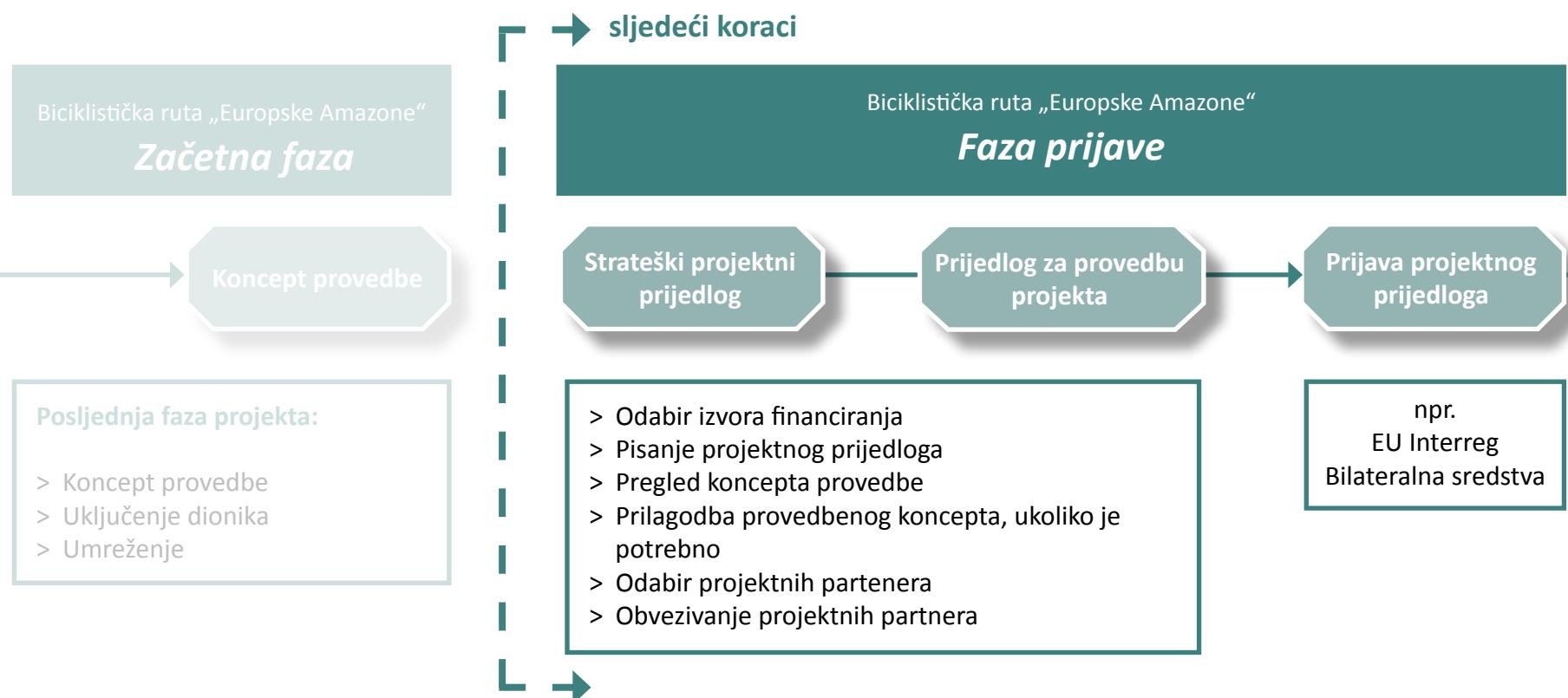
- > suradnja s projektnim vijećem i Centrima za rezervaciju
- > razvoj (zajedničkih) projekata
- > opskrba vodiča, vođenih tura, itd.

▲ Shema koncepta vrednovanja

6. Sljedeći koraci

Apliciranje projekta

Na osnovi provedbenog koncepta, sljedeći koraci uključuju traženje projektnog partnera i traženje izvora finansiranja. EU sredstva (npr. Interreg, bilateralni programi finansiranja) su osobito pogodna za ovakav projekt. Projekt treba biti podnesen na odgovarajući način.

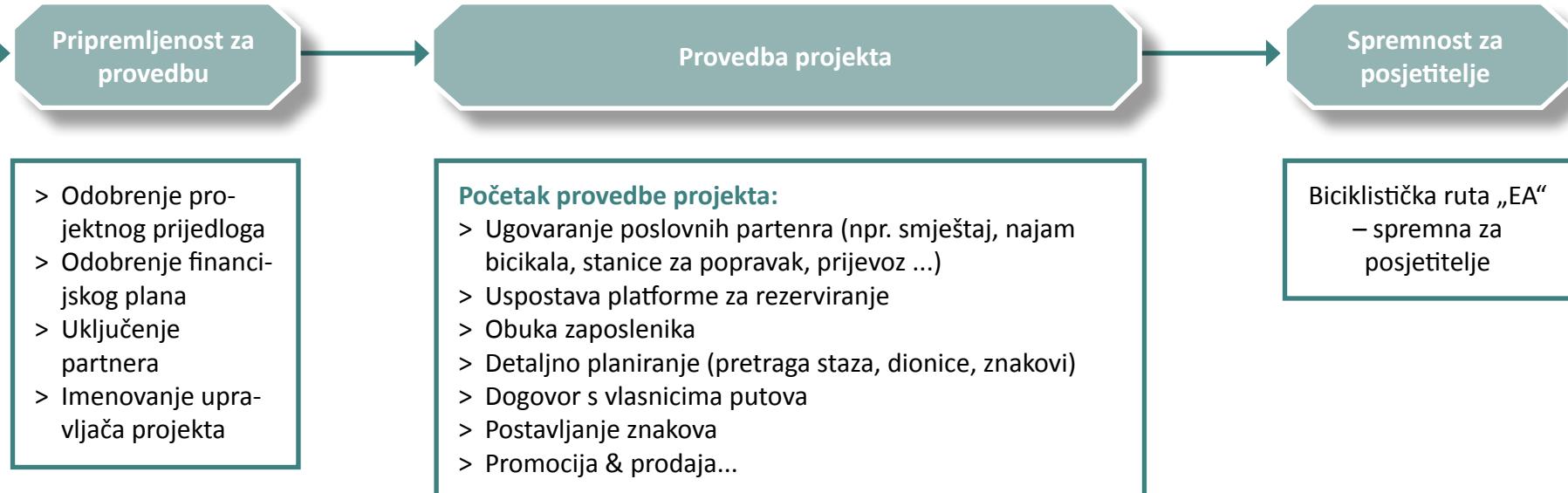
Možda će biti potrebno prilagoditi koncept implementacije u suglasju s dostupnim tehničkim, organizacijskim i finansijskim mogućnostima.

Provedba

Provedba može početi nakon odobrenja sredstava za financiranje i osiguranja istih. Već godinu dana nakon početka projekta biciklistička ruta „Europske Amazone“ bi bila spremna za avanturističke turiste, bicikliste, iz cijelog svijeta.

Biciklistička ruta „Europske Amazone“

Faza provedbe

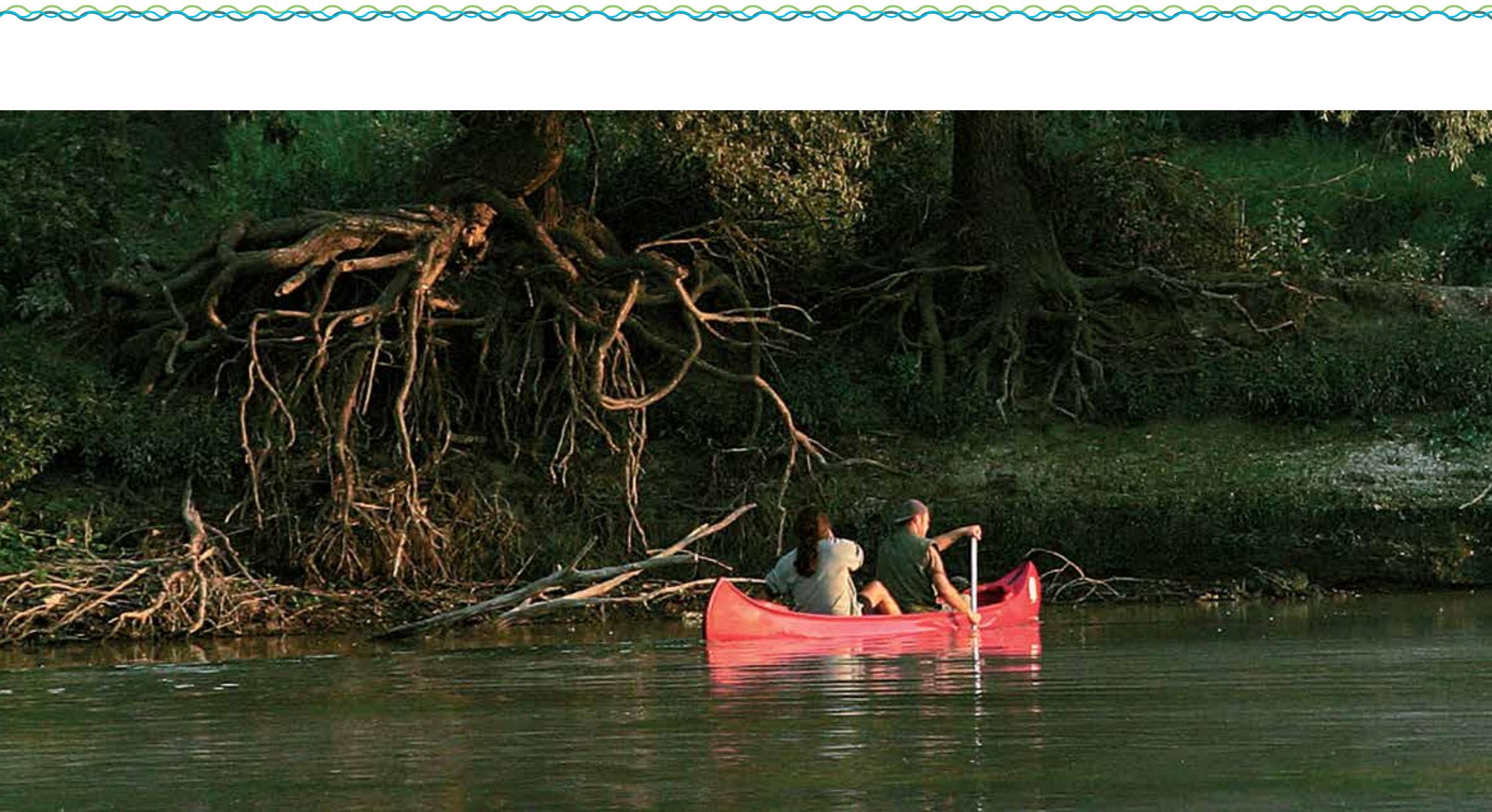
Sudionici projekta abecednim redom

Milan	Bajramović	Turistička organizacija Sombor	Mojca	Makovec	Općina Velika Polana
Predrag	Bandin	Biciklistički kamp LongTour	Vesna	Maksimović	WWF Adria
Andrea	Bedo	Regionalni zapadno-panonski i razvojno gospodarski ne-profitni	Robert	Mandl	Flexima Naturradreisen
Jadranka	Bjelica	Biciklistički savez Vojvodine	Boris	Masić	Turističko udruženje
Mateja	Cah	Regionalna razvojna agencija Virovitičko-podravske županije	Duško	Medić	Zelena mreža Vojvodine
Marko	Cmrečak	Odbor za turizam Varaždinske županije	Petra	Medjimurec	Grad Ludbreg
Christian	Contola	Turističko udruženje Bad Radkersburg	Csaba	Megyer	Uprava nacionalnog parka Balaton-felvidéki
Anna	Czigány	Uprava Nacionalnog parka Balaton-felvidéki National	Klaus	Michor	Revital
Jovan	Eraković	Biciklističko udruženje Ciklonaut	Matjea	Mihalić	Regionalna razvojna agencija Međimurske županije
Helena	Hećimović	Razvojna agencija Sjever	Dejan	Mitić	NVO „Podunav“ Bački Monoštor
Martina	Horvat	Općina Velika Polana	Arno	Mohl	WWF Austria
Éva	Horváth	Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava	Günter	Mussnig	Trails Angels
Damian	Jaklin	Općina Velika Polana	Andreas	Nemmert	Revital
Ivana	Jurić	Regionalna razvojna agencija Osječko-baranjske županije	Ivana	Ognjanov	Biciklistički kamp LongTour
Klara	Kerpely	WWF Mađarska	Srdjan	Omaković	Biciklistička trgovina Biciklarnik i CikloCOOLtura
Branko	Korać	Turističko udruženje Apatin	Ivana	Ožbolt	Turistička organizacija Sombor
Tünde	Kovács	Ruralno razvojno udruženje Lenti	Zsolt	Pálmai	Južno preko-dunavska regionalna razvojna agencija
Luka	Lakić	Vanjski turizam Srbija	Zoltán	Pámer	Južno preko-dunavska regionalna razvojna agencija
Biljana	Latić	Javno poduzeće „Vojvodinašume“	Strahinja	Pekez	Turistička organizacija Sombor
András	Lelkes	Uprava nacionalnog parka Balaton-felvidéki	Ljubislav	Počuča	Adrenalinski biciklizam
Darko	Levačić	Varaždinska županija	Tibor	Polgar	Regionalni zapadno-panonski i razvojno gospodarski ne-profitni d.d.
Monika	Lovas	Udruženje kros bicikлизma i okolišni klub Pecs			

Zahvaljujemo svima koji su sudjelovali i podržali nas svojim znanjem i suradnjom!

Antonio	Ratković	NVO Natura
Michaela	Reichard	WWF Austria
Ana-Maria	Reider Petrić	Regionalna razvojna agencija Virovitičko-podravske županije
Dragan	Ružić	Turistička organizacija Sombor
Theresa	Schiller	EuroNatur
Dragana	Siljanović Kozoderović	CikloCOOLtura, JP za razvoj Sombora i Biciklistički klub Sombor
Branka	Španiček	WWF Adria
Ivana	Starčević	Regionalna razvojna agencija Osječko-baranjske županije
Milica	Stefanović	Kompanija Coca Cola
Aleksandra	Stojkov	Ciklocooltura & Zelena Priča
Nebojša	Subić	Biciklistička organizacija Vojvodine
Marko	Sudarić	Biciklistički klub „S tim“ Sombor
Balázs	Szöllősy	Mađarski biciklistički savez (MBS)
Milovan	Topić	NVO Natura
Zoltán	Tóth	Južno preko-dunavska regionalna razvojna agencija
Romeo	Varga	Institut za turizam i razvoj Lendava
Saša	Velebit	Turistički odjel grada Sombora
Iva	Vurušić Mađarić	Uprava za turizam Međimurske županije
Szilvia	Wodtke	Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava
Slobodan	Zarković	Ciklocooltura & Biciklistička trgovina Biciklarnik

A GOLDEN HEART OF PANNONIA

Pannonia – a geographical term? A region? A plain? A little bit of everything, but Pannonia is honestly something else. Its blood is blue - its water. Its capillaries are the rivers, the wetlands and the backwaters. It has lush willow forests, aged oak trees, rich birdlife, sunny glades and mysterious hills looking over endless fields of wheat and sunflowers. And most of all - it has a soul. Generous and warm, lazy and sluggish at times, like the dormant waters surrounding a river island or an estuary, and wavy and turbulent at times, like a brief summer storm.

If you pass through the gates of the Pannonian soul open wide, you will find yourself on a trail allowing you to feel the smells and the tastes of traditional dishes and drinks, to touch the fluttering wings of startled wading birds, and to hear the playful glistening fish in the reed. Light, melancholy music from the river taverns will overwhelm you, the morning sunlight shining through the treetops will cheer you up.

The journey that you will experience has no beginning, no end. It is the journey through an enchanted circle of imagination, emotion and a long-forgotten feeling of timelessness and unity with the earth, water, the sun... This is the trail that leads you through the magic Pannonian soul to the golden heart of Pannonia.

Branko Korac

euronatur

G. Sajarek

Biciklistička ruta „Europske Amazone“

Najveće riječno prirodno područje srednje Europe na potezu od Alpi do Panonske nizine .

